

JAARVERSLAG

STICHTING LITERATUUR PRIJS 2019 – 2020

De Stichting Literatuur Prijs ziet bevordering van de literatuur in het algemeen en van de Nederlandstalige roman in het bijzonder als haar missie.

Ten behoeve van de ontwikkeling van een vitale leescultuur is het enthousiasmeren van het potentiële lezerspubliek, onder wie zowel jongeren (15 +) als ouderen, een belangrijk doel. Daarnaast wil de Stichting aan auteurs een platform bieden, zodat zij van daaruit meer bekendheid kunnen genereren.

Als ooit de lof van de auteur gezongen moet worden, dan is het wel in dit door Covid-19 beheerste verslagjaar, net zozeer als de lof van de uitgever, de boekhandel en de bibliotheek, die ons de weg naar het boek wijzen. Schrijvers laten zich niet uit het veld slaan en ook de Stichting blijft onverminderd aandacht vragen voor de Nederlandstalige literaire roman.

Jury Libris Literatuur Prijs 2020

De jury wordt samengesteld door het bestuur en heeft als taak uit de boeken, verschenen in het kalenderjaar 2019 en die reglementair voor de prijs in aanmerking komen, één boek te kiezen dat naar haar oordeel literair het meest waardevol is. Dat boek wordt bekroond met de Libris Literatuur Prijs ter waarde van 50.000 euro.

De samenstelling van de jury was als volgt:

Ionica Smeets (hoogleraar Wetenschapscommunicatie, Universiteit Leiden), voorzitter;

Dirk-Jan Arensman (literair recensent van Het Parool en de VPRO Gids);

Bo van Houwelingen (literair criticus van de Volkskrant);

Christine Otten (schrijver en theatermaker);

Ronald Soetaert (emeritus hoogleraar Cultuur & Educatie, Universiteit Gent).

De jury vergaderde in totaal 9 keer en werd in haar werkzaamheden ondersteund door de uitvoerend secretaris. De jury is geheel onafhankelijk bij het maken van haar keuze. Het bestuur houdt zich gedurende het gehele traject van het juryberaad afzijdig en ziet de jury alleen tijdens het installatiediner, bij de nominatiebekendmaking en normaliter ook bij de bekendmaking van de winnaar. Deze vond echter dit jaar plaats in de Hilversumse tv-studio van Nieuwsuur zonder publiek

De longlist

Op 3 februari werden de door de jury gekozen 18 titels die nog in aanmerking komen voor de Prijs via een persbericht bekend gemaakt:

Hanna Bervoets	<i>Welkom in het Rijk der zieken</i>	Pluim
Peter Buwalda	<i>Otmars zonen</i>	De Bezige Bij
Saskia De Coster	<i>Nachtouders</i>	Das Mag
Anjet Daanje	<i>De herinnerde soldaat</i>	Passage
Stephan Enter	<i>Pastorale</i>	Van Oorschot
Ronald Giphart	<i>Alle tijd</i>	De Bezige Bij
Wessel te Gussinklo	<i>De hoogstapelaar</i>	Kopernik
Oek de Jong	<i>Zwarte schuur</i>	Atlas Contact
Sander Kollaard	<i>Uit het leven van een hond</i>	Van Oorschot
Thomas van der Meer	<i>Welkom bij de club</i>	Pluim
Dido Michielsen	<i>Lichter dan ik</i>	Hollands Diep
Anne Moraal	<i>Honden huilen niet</i>	Lebowski
Elvis Peeters	<i>De ommelanden</i>	Podium
Astrid H. Roemer	<i>Gebroken Wit</i>	Prometheus
Marijke Schermer	<i>Liefde, als dat het is</i>	Van Oorschot
M.M. Schoenmakers	<i>De vlucht van Gilles Speksneijder</i>	De Bezige Bij
Manon Uphoff	<i>Vallen is als vliegen</i>	Querido
Nina Weijers	<i>Kamers antikamers</i>	Atlas Contact

Bekendmaking shortlist 2 maart 2020

Voorafgaand aan de Boekenweek werd op 2 maart de shortlist van 6 titels door juryvoorzitter ionica Smeets bekend gemaakt tijdens een goed bezochte pers- en vakbijeenkomst in de Hermitage te Amsterdam. De presentatie was in handen van Francis Broekhuijsen.

De genomineerden voor de Libris Literatuur Prijs 2020:

Saskia De Coster	<i>Nachtouders</i>	Das Mag
Wessel te Gussinklo	<i>De hoogstapelaar</i>	Koppernik
Oek de Jong	<i>Zwarte schuur</i>	Atlas Contact
Sander Kollaard	<i>Uit het leven van een hond</i>	Van Oorschot
Marijke Schermer	<i>Liefde, als dat het is</i>	Van Oorschot
Manon Uphoff	<i>Vallen is als vliegen</i>	Querido

In haar speech vertelde de juryvoorzitter dat het praten met elkaar over boeken laat zien dat er geen objectieve criteria zijn voor het bepalen van de kwaliteit van literatuur. 'Het mooiste van praten over een hele rits boeken met andere lezers, is dat je ontdekt dat er boeken zijn die je allemaal goed vindt – maar om totaal verschillende redenen,' aldus Ionica Smeets.

De auteurs werden traditiegetrouw in de loop van de ochtend op de hoogte gebracht van hun nominatie in aanwezigheid van een televisieploeg. In Nieuwsuur op NPO 2 was die avond te zien hoe de genomineerde auteurs zelf op hun eigen en op de vijf andere nominaties reageren.

Alle zes genomineerden ontvingen elk € 2.500,=.

Vier van de zes genomineerde auteurs waren aanwezig in de Hermitage; Wessel te Gussinklo was verhinderd, evenals Sander Kollaard, die in Zweden woont; beiden werden vertegenwoordigd door hun resp. uitgever.

Bekendmaking winnaar 22 juni 2020

Al tijdens de nominatiebekendmaking in maart werden de eerste contouren van de verstreckende gevolgen van de verspreiding van het Covid-19 virus merkbaar.

Het bestuur van de Stichting Literatuur Prijs kwam tot de conclusie dat de bekendmaking en uitreiking van de Libris Literatuur Prijs 2020, die op 11 mei plaats had moeten vinden tijdens een diner in het Amstel Hotel geen doorgang kon vinden. In een persverklaring liet ze eind maart het volgende weten:

“Wij houden ons aan de richtlijnen van het RIVM en de besluiten van de Nederlandse overheid met betrekking tot het organiseren van evenementen. Wij bespreken verschillende opties, waarbij de gezondheid van de direct betrokkenen voorop staat, maar we willen ook rekening houden met de belangen van de boekenbranche, die het toch al zo moeilijk heeft. Het openbare leven verandert per week en het is nog maar

de vraag of bijeenkomsten voor de zomer gehouden mogen worden en of dit wenselijk is”, aldus het bestuur.

Aanvankelijk werd besloten de datum voor de uitreiking te verplaatsen van 11 mei naar 22 juni. Omdat echter het verbod op het organiseren van grote evenementen werd verlengd tot 1 september en er sprake was van een 1,5 meter sociale omgangsvorm, moest helaas besloten worden dit jaar geen diner te organiseren.

Libris Literatuur Prijs 2020

De winnaar werd live bekend gemaakt tijdens een uitzending van Nieuwsuur, NPO 2 op 22 juni.

Voorafgaand aan de bekendmaking werden alle zes genomineerden in een kort filmpje aan de kijkers voorgesteld. De zes auteurs bekeken thuis dan wel op de uitgeverij de uitzending.

De Libris Literatuur Prijs 2020 ging verrassend naar 'Uit het leven van een hond' van Sander Kollaard.

Kollaard, die in Zweden woont en niet naar Nederland kon komen, vernam het nieuws rechtstreeks via een telecommunicatieverbinding. Door persoonlijke omstandigheden kon juryvoorzitter Ionica Smeets niet naar Hilversum komen. Zij werd vervangen door jurylid Bo van Houwelingen.

“Het boek is groots in zijn eenvoud”, aldus Van Houwelingen. “Wij hebben gekozen voor een roman, die de lezer laat nadenken over de waarde van een mensenleven. Een boek met een positief mensbeeld, dat ons schokken van herkenning heeft bezorgd, lessen in levenskunst en oprecht leesplezier.”

Kollaard ontving de bronzen legpenning en cheque van 50.000 euro op 5 september uit handen van Alexander Rinnooy Kan, voorzitter van de Stichting Libris Literatuur Prijs. Ook juryvoorzitster Ionica Smeets was aanwezig bij de feestelijke uitreiking voor een select gezelschap in boekhandel Blokker te Heemstede.

Thuis in een roman

Libris Literatuur Prijs 2020, de corona-editie

Alle genodigden voor de beoogde prijsuitreiking en het diner in het Amstel hotel ontvingen op 23 juni als aandenken een exemplaar van *Thuis in een roman – Libris Literatuur Prijs 2020, de corona-editie*, een klein ingenaaid boekje, genummerd en voorzien van stofomslag in een oplage van 300 exemplaren. Tegelijk verscheen een niet-genummerde editie zonder stofomslag in een oplage van 3.000 exemplaren voor de klanten van de Librisboekhandels.

THUIS IN EEN ROMAN

LIBRIS LITERATUUR PRIJS 2020

DE CORONA-EDITIE

Media

Het traject van de Libris Literatuur Prijs mocht ook dit jaar op veel publicitaire belangstelling rekenen. De publiekscampagne werd begeleid door het sturen van raambiljetten met de zes genomineerde titels in maart en in mei van de winnaar, die naar alle boekhandels en bibliotheken in Nederland werden verstuurd. Libris plaatste paginagrote advertenties in o.a. Trouw en Volkskrant. In aanloop naar 22 juni werd vanaf 11 mei een (vooral online) campagne gevoerd om de aandacht op de genomineerden en de Libris Literatuur Prijs uitreiking te vestigen.

Alle zes genomineerden namen zelf een kort filmpje op waarin ze de aandacht vestigden op hun nominatie met de oproep de lokale boekhandels te steunen. De filmpjes werden verspreid via de sociale media; daarnaast werd een filmpje met de zes genomineerden eveneens via de sociale media verspreid en via NPOstart. De bekendmaking van de prijs werd de avond zelf rechtstreeks uitgezonden door Nieuwsuur, voorafgaand door een sfeerreportage.

Start jouw leesclub!

START JOUW LEESCLUB!

In het voorjaar van 2020 werd de tweede editie van de leescampagne *Start Jouw Leesclub* door de Stichting Literatuur Prijs gelanceerd. Met de aanbevelingen van de succesvolle vorige editie werd opnieuw besloten via ambassadeurs op met name de sociale media een leescampagne te starten. De website www.startjouwleesclub.nl werd gebruikt voor alle informatie, en Facebook en Instagram dienden als middel om met name jonge mensen te enthousiasmeren voor het starten van hun eigen leesclub. De Libris Literatuur Prijs vormde net zoals in 2019 de kapstok met een vast traject en grote naamsbekendheid waaraan het project werd opgehangen. Om vooral een jongere en meer diverse doelgroep (18-39 jaar) te stimuleren werden de volgende *influencers* als ambassadeurs benoemd: Clarice Gargard, Aya Sabi, Cesar Majorana, Anna Drijver, Christine Otten en Floris van der Pol.

Het plan was om op 2 maart, gelijktijdig met de shortlistbekendmaking van de Librisprijs de campagne te lanceren. In de weken na de bekendmaking zou elke week een ambassadeur aangekondigd worden door middel van een leuke video op Facebook, Instagram en/of Twitter. Doordat Libris haar uitingen over de Libris Literatuur Prijs (printuitingen in kranten en magazines) ook beschikbaar stelde voor de campagne werd offline naamsbekendheid gegenereerd en was de verwachting groot weer vele aanmeldingen van leesclubs te ontvangen. Helaas, door de lockdown, liep alles anders. In de bijlage is een uitvoerig inhoudelijk verslag te lezen.

Financiën

De prijs wordt met name mogelijk gemaakt door de sponsor Libris, een inkoopcombinatie en samenwerkingsverband van 115 zelfstandige kwaliteitsboekhandels. Ze kenmerken zich door een breed assortiment en uitgebreide kennis van het aanbod en vervullen met name een regionale functie. Binnen het boekenvak is Libris een van de meest toonaangevende boekhandelsgroepen.

De uitgevers van de genomineerde titels dragen bij in de promotiekosten. Naast het totale prijzengeld van € 65.000,= vormen de voornaamste kosten die van de jury, de organisatie en de kosten van de prijsuitreiking zelf. Het project 'Start jouw leesclub' werd naast subsidies van het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Letterenfonds, mede gesponsord door het Centraal Boekhuis en Boekenbon.

Rekening van baten en lasten 1 juli 2019 tot en met 30 juni 2020:

	Begroting 2020-2021	Resultaat 2019-2020	Begroting 2019-2020	Resultaat 2018-2019
	€	€	€	€
<i>baten</i>				
sponsoring	182.730	182.730	182.730	182.730
uitgevers	11.500	7.100	10.000	6.000
campagne leesbevordering	0	28.367	40.875	49.500
overig	0	9.410	0	22.062
<i>saldo baten</i>	194.230	227.607	233.605	260.292
<i>lasten</i>				
prijsuitreiking	143.630	117.304	116.500	138.827
campagne leesbevordering	0	28.367	40.875	53.594
overige kosten	0	9.312	0	17.166
beheer en organisatie	45.350	50.576	48.230	47.663
overige algemene kosten	5.250	3.787	13.000	9.546
<i>saldo lasten</i>	194.230	209.346	218.605	266.796
<i>saldo baten en lasten</i>	0	18.261	15.000	(6.504)

Bestuur

Het bestuur is onbezoldigd. Het bestuur wordt bij haar werkzaamheden en activiteiten ondersteund door een uitvoerend secretariaat, onder directie van Patty Voorsmit. Aan het eind van de persbijeenkomst op 2 maart in de Hermitage nam voorzitter Alexander Rinnooy Kan het woord om de aanwezigen mee te delen dat de uitvoerend secretaris en organisator van het traject van de Libris Literatuur Prijs na 15 jaar besloten had per 30 juni haar functie als secretaris neer te leggen.

“Patty Voorsmit heeft de afgelopen vijftien jaar met inzet, elan én charme de functie vervuld en heeft in hoge mate bijgedragen tot het grote prestige dat de Libris Literatuur Prijs heeft verworven”, aldus Rinnooy Kan. Mede omdat zij dit jaar zeventig wordt, achtte Patty afgelopen najaar de tijd gekomen de werkzaamheden voor de Stichting Literatuur Prijs te beëindigen. Het bestuur betreurde dat besluit in hoge mate, maar had er uiteraard begrip voor. In Janny Nijhof meent zij inmiddels een uitstekende opvolger te hebben aangesteld. Zij is neerlandica, ondernemer en al gedurende enkele decennia actief in de literaire wereld. Nadat ze haar overige lopende activiteiten in de boekenbranche heeft afgebouwd, zal Janny vanaf 1 juli de functie van secretaris van de Stichting Literatuur Prijs op zich nemen.

Het bestuur van de Stichting Literatuur Prijs,
Alexander Rinnooy Kan, voorzitter
Wouter van Gils, vice-voorzitter
Jef van Gool, penningmeester
René Appel
Caroline Damwijk
Arno Koek
Judith Uyterlinde

Amsterdam, 10 juni 2020.

foto's: Chris van Houts

BIJLAGE
Inhoudelijk verslag
‘START JOUW LEESCLUB!’
2019 - 2020

START JOUW LEESCLUB!

Start Jouw Leesclub - Project voor leesbevordering en leesplezier

In 2020 is de tweede editie van de leescampagne *Start Jouw Leesclub* door de Stichting Literatuur Prijs gelanceerd. Met de aanbevelingen van de succesvolle vorige editie werd opnieuw besloten via ambassadeurs op met name de sociale media een leescampagne te starten. De website www.startjouwleesclub.nl werd gebruikt voor alle informatie, en Facebook en Instagram dienden als middel om met name jonge mensen te enthousiasmeren voor het starten van hun eigen leesclub. De Libris Literatuur Prijs vormde net zoals in 2019 de kapstok met een vast traject en grote naamsbekendheid waaraan het project werd opgehangen. Om vooral een jongere en meer diverse doelgroep (18-39 jaar) te stimuleren werden de volgende *influencers* als ambassadeurs benoemd: Clarice Gargard, Aya Sabi, Cesar Majorana, Anna Drijver, Christine Otten en Floris van der Pol.

De corona-editie

Het plan was om op 2 maart, gelijktijdig met de shortlistbekendmaking van de Librisprijs de campagne te lanceren. In de weken na de bekendmaking zou elke week een ambassadeur aangekondigd worden door middel van een leuke video op Facebook, Instagram en/of Twitter. Doordat Libris haar uitingen over de Libris Literatuur Prijs (printuitingen in kranten en magazines) ook beschikbaar stelde voor de campagne werd offline naamsbekendheid gegenereerd en was de verwachting groot weer vele aanmeldingen van leesclubs te ontvangen.

Libris Literatuur Prijs

De genomineerden 2020 zijn:

Saskia de Coster Nachtouders Paperback 24,99 Ook als ebook 	Wessel te Gussinklo De hoogtapelaar Paperback 21,90 Ook als ebook
Oek de Jong Zwarte schuur Paperback 24,99 Gebonden 34,99 Ook als ebook en luisterboek 	Sander Kollaard Uit het leven van een hond Paperback 20,- Ook als ebook
Marijke Schermer Lietde, als dat het is Paperback 17,90 Gebonden 22,90 Ook als ebook 	Manon Upbeff Vallen is als vliegen Paperback 19,99 Ook als ebook en luisterboek

START JOUW LEESCLUB!

Lees nu met een of meerdere vrienden één van deze titels en missteek ben je aanwezig bij het 30-jarig en de 50-jarig jubileum van de Libris Literatuur Prijs in het Amsterdamse. Op www.startjouwleesclub.nl ontdek je hoe je kans maakt op één van de andere mooie literaire prijzen!

De Libris Literatuur Prijs wordt mede mogelijk gemaakt door de Libris-boekhandels.
Meer informatie op libris.nl/librisprijs.

You Retweeted

Aya Sabi @Aya_Sabi · May 28

Ik hou van boeken lezen en van eten en van praten over boeken en eten. En sinds kort ben ik ook ambassadeur voor @startjouwleesclub1. En je kan MIJ dus winnen. Ik ben soms best gezellig. 🐾

Ga naar startjouwleesclub.nl en doe mee!

En dan samen het boek gelezen hebben, bespreken

0:13 298 views

Helaas....

de grootste printuitingen (advertenties in de Trouw en Volkskrant zaterdagedities) vielen *precies in het weekend van de corona-lockdownmaatregelen*. In 2019 was deze uiting een belangrijk piekmoment waarna er door middel van gericht adverteren op Facebook veel conversie (aanmeldingen) werd bereikt. Dit effect bleef nu totaal uit. Het virus en de lockdown beheersten sindsdien het nieuws.

Het inzetten van ambassadeurs, en het in het verschiep stellen van geweldige prijzen

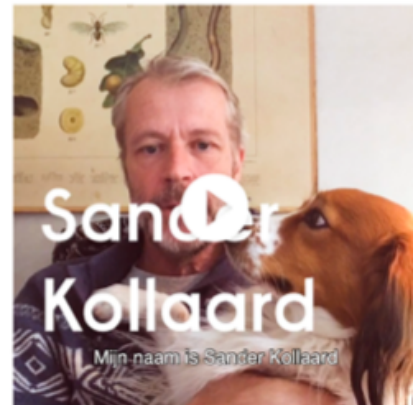
(met name het eindevenement voor meerdere leesclubs in aanwezigheid van ambassadeurs en auteurs, voorafgaand aan het galadiner in het Amstel Hotel en als hoofdprijs aanwezigheid bij het diner met een overnachting in het Amstel) werd bemoeilijkt resp. onmogelijk gemaakt door de coronamaatregelen. Het bereik van de gekozen ambassadeurs voor deze editie was aanzienlijk minder groot dan het bereik van de ambassadeurs in 2019.

Met VPRO Mondo waren er begin maart afspraken gemaakt, waarbij het programma als mediapartner zou gaan gelden. Vanwege de lockdown kon het programma echter geen kwalitatieve video-items maken en besloot de eindredactie het partnership op te zeggen.

Al met al behoorlijk wat tegenslagen en gedurende het project is er over nagedacht de campagne stop te zetten. Het idee dat het boekenvak wel extra steun en aandacht kon gebruiken in deze moeilijke tijd was echter een zwaarwegend argument, om toch alle zeilen bij te zetten en te proberen alsnog goede resultaten te behalen.

Er werd met man en macht bijgestuurd om toch een kwalitatieve en leuke campagne af te maken.

Zoomsessies leesclubs met de genomineerden

De auteurs zelf werden persoonlijk betrokken bij de campagne en leesclubs kregen de kans om via Zoom met hun favoriete schrijver af te spreken. De zoomsessies die dit opleverde waren erg enerverend en er was zelfs een zoomsessie met een leesclub van 21 deelnemers met Saskia De Coster. Ook de ambassadeurs waren flexibel en zij namen hun eigen video's op, die door ons team vervolgens ge-edit werden voor inzet tijdens de campagne.

Het bereik en resultaat

2.315.340 impressies (-41% tov 2019)

30% online - 70% offline

487.500 Facebook en Instagram ads (-53% tov 2019)

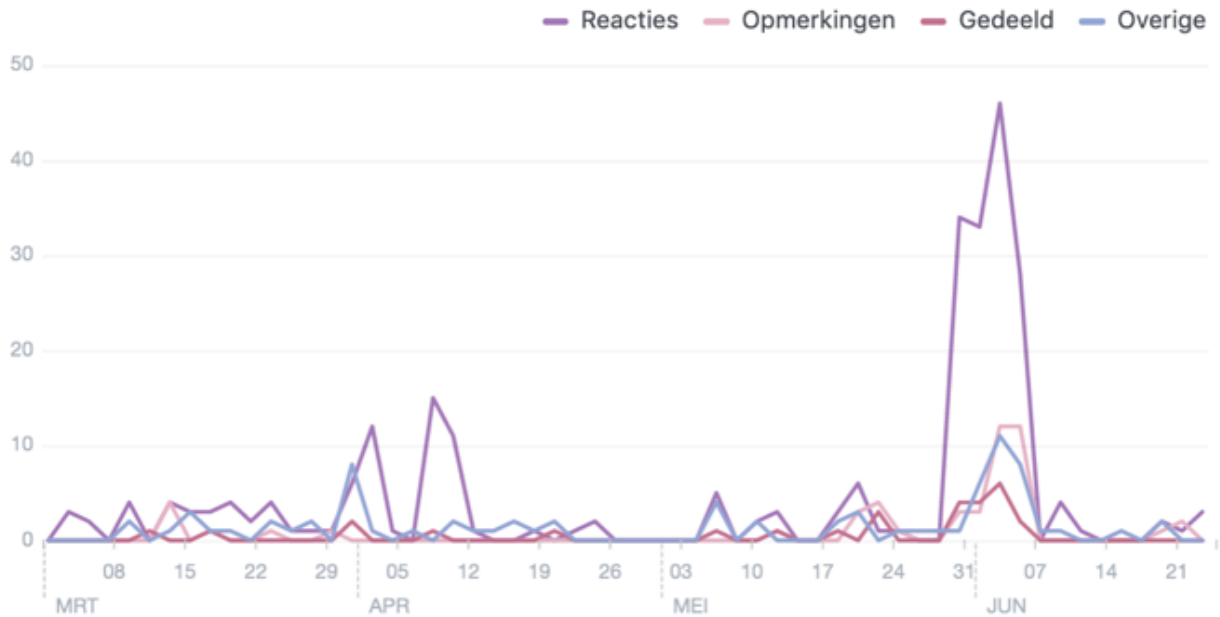
51.320 via ambassadeurs (-85% tov 2019)

7595 unieke bezoekers (-58% tov 2019)

Facebook:

Instagram:

Ondanks alle inspanning lukte het niet om de succesvolle resultaten van 2019 te benaderen, maar de *social media* kanalen van Start Jouw Leesclub groeiden en vooral op Instagram groeide het bereik. Gaandeweg de campagne werden deelnemers via mailings en via de social media kanalen verder geïnformeerd. Hier werd veel tijd in gestoken, om te proberen de leesclubs die toch hadden gekozen mee te doen zo enthousiast mogelijk te houden. Er werden prijzen uitgereikt om mensen extra gemotiveerd te houden om door te lezen: Boekenbonnen en zoomsessies met ambassadeurs en auteurs. Maar ook de betrokkenheid en bereidwilligheid om uiteindelijk aan zoomsessies deel te nemen bleek in juni tegen te vallen.

Leesclubs

179 Leesclubs met 1002 lezers (-61% tov 2019)

33% Nieuwe leesclubs (niet eerder in leesclub gezeten)

37% tussen de 18 en 39 jaar (+4% sinds 2019)

Gemiddelde leeftijd 48 jaar (gelijk aan 2019)

Per auteur: De Coster (14), te Gussinklo (13), de Jong (83), Kollaard (17), Schermer (26) en Uphoff (26)

Het is gelukt gedurende het project een hoge standaard met betrekking tot uitstraling, communicatie en betrokkenheid te garanderen en er leefde bij alle betrokkenen (deelnemers, ambassadeurs, partners en projectmedewerkers) het gevoel dat er ondanks de vele onvoorspelbare tegenslagen toch iets moois is neergezet zij het op zeer bescheiden schaal. We merken dat het idee dat het fenomeen leesclubs niet alleen populair is onder oudere mensen, maar in een tijd van hoge mate van digitalisering bezig is aan een comeback onder jongeren.

Conclusie

In de evaluatie van het bestuur van de Stichting Literatuur Prijs met de uitvoerende producer Conditions are perfect werd opgemerkt dat het enthousiasme bij de deelnemers wel groot was, maar dat de gemiddelde leeftijd dezelfde was als het vorige jaar. Het totale bereik aan impressies was groot, maar het aantal deelnemers betrekkelijk gering. Positief was dat er veel aanmeldingen waren van groepjes, die niet eerder samen een boek hadden gelezen.

Door de corona-crisis ziet het bestuur geen mogelijkheden om externe financiering voor het project te vinden. De campagne 'Start jouw leesclub' is arbeidsintensief is en het bestuur heeft tot haar spijt moeten besluiten de campagne niet voort te zetten. Zij wil alle betrokkenen die zich in de afgelopen drie jaar met toewijding en enthousiasme hier voor hebben ingezet dan wel financieel hebben bijgedragen, van harte danken.

Start jouw leesclub werd mede mogelijk gemaakt door

Libris, Centraal Boekhuis, Boekenbon, Prins Bernhard Cultuurfonds en Nederlands Letterenfonds

